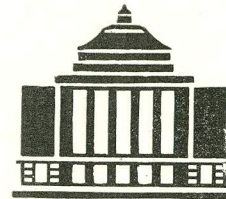

RAT • Estonia •

Musikantpõhmasair

MUUSIKAL

RAT · ESTONIA ·

KUSKIL MONTPARNASSE'IL

BORIS KÕRVERI ja ARDI LIIVESE muusikal

kolmes vaatuses

JUHAN SAARE ja ARDI LIIVESE laulutekstit

Esietendus 18. juunil 1980. a.

Lavastaja:
GUNNAR KILGAS (külalisena)

Dirigendid:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane VALLO JÄRVI
Eesti NSV teeneline kunstitegelane PEETER SAUL

Kunstnik:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane ELDOR RENTER

Ballettmeister:
MAIT AGU (külalisena)

Koormeistrid:
Eesti NSV rahvakunstnik UNO JÄRVELA
ANDRES JÄRVELA

Kontsertmeister:
ÜLLA MILLISTFER

Dekoratsioonide teostus:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane UNO KÄRBIS

Lavastaja assistent:
ENDEL SIMMERMANN

Etenduse juht:
VÄINO ÄREN

Osades:

Herman — ARVO LAID
Karl — ILLART ORAV
TARMO SILD
Augustin — Eesti NSV teeneline kunstnik
VOLDEMAR KUSLAP
HANS MIILBERG
Theodor — ERVIN KÄRVET
Olmer — Eesti NSV teeneline kunstnik
KARL KALKUN
Martinson — Eesti NSV rahvakunstnik
ENDEL PÄRN
ENDEL SIMMERMANN
Lydia — KATRIN KARISMA
LEELO SPIRKA
Gabrielle — SIRJE PUURA
HELVI RAAMAT
LIINA SAARI
Krahvinna — Eesti NSV teeneline kunstnik
LIA LAATS
ASTA VIHANDI
Madeleine — KATRIN KUMPAN
AIKI KASE
Barbara — Eesti NSV teeneline kunstnik
HELGI SALLO
MARIKA EENSALU
Simon — Eesti NSV teeneline kunstnik
ENNO EESMAA
MAIT ROBAS
Joseph — VALDO PEETRI
JURIS ŽIGURS
Kaks noormeest — ALARI PÕLDOJA
TÖNU VALDMA
Politseinik — HENNO SEIN

Kunstnikud, töölised, kodanlased, üliõpilased, modellid,
välismaalased, prostituudid, jne.
Tegevus toimub Pariisis enne I Maailmasõda

... Seine'i pahemal kaldal olev linnapool on nii suuruselt kui ka tähtsusest parempoolsest väiksem. Seal on küll Sorbonne'i ülikool ja teisi kõrge-
maid õppeasutusi, seal on Panthéon ja Hôtel des Invalides Napoleoni
hauaga, seal on Luxembourg'i aed ja muuseum, Parlamendi ja Senati
paleed, seal on ka observatoorium ning Eiffeli torni. Kuid kõik see ühes
või teises mõttes ülespoole osutav ei suuda küllalt võistelda parempoolse
kalda äri, lõbu ja muude ühiskondliku elu avaldustega, mida traditsiooni-
liselt peetakse pariislikeks.

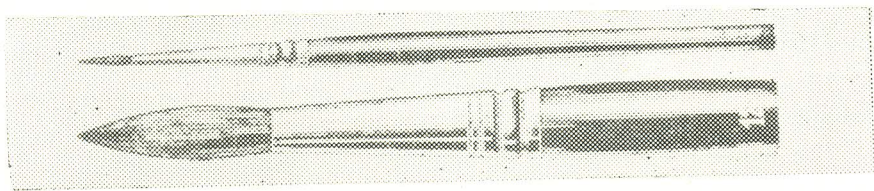
Nende aastate kunstikehvikud elasid peamiselt seal pahemal kaldal.
Seda tingisid nii nende harrastused kui ka sealne odavam elulaad. Küll oli
paremal kaldal asuval Montmartre'il ikka veel kunstnike linnaosa kuulsus.
Kuid see oli juba tunduval määral bluff — pummeldavate välismaalaste
juurdemeelitamiseks.

Eesti koloonia liikmed veetsid oma päevad igaüks omaette — töötades,
õppides, vahel ka lihtsalt vegeteerides. Kuid pärast õhtusööki (kui see
üldse oli võimalik!) jäi osa meist sageli veel ühte. Me siirdusime nimelt
väikesesse voorimeeste kohvikusse «La Rotonde» — siinsamas põiki üle
Montparnasse'i bulvari.

Viimane ruum kujunes nagu iseenesest eestlaste kogunemiskohaks.
Eriti vihmadeil talveõhtuil, mil kodus või tänavail oli juba väga halb olla.
Liitigi et kulud õhtu pealt võisid piirduda ainult paarikümne santii-
miga...

Enamik meie tookordseist «pariislastest» on jätnud oma jälje või jälje-
kese eesti kunstiajalukku. Nad on meie kunstikultuuri arendamisega orgaa-
niliselt seotud. Nad tulid kodumaalt, et hiljem seal tööd jätkata.

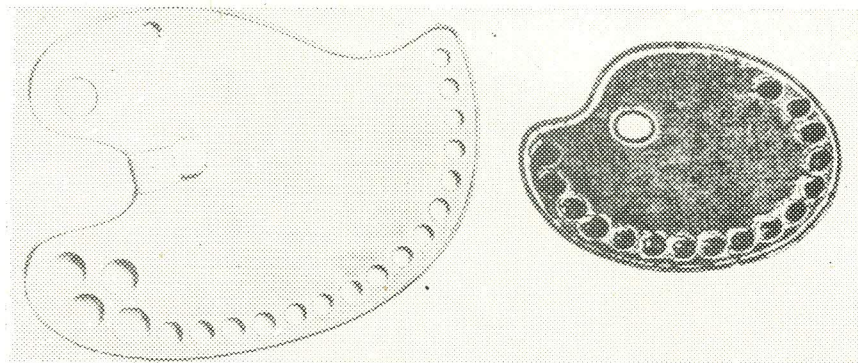
F. Tuglas — «Rahutu rada»
(Katheid lõpetamata jäänud memuaaridest)

Nii kaua kui meil väiksedki ideaalid on, nii kaua oleme ikka veel ini-
mese kõrgusel ja võime ehk veel kõrgemalegi saada. Kõige tähtsam on see,
et me oma ideaalidele truuks peame jääma...

... Kui meie ka midagi suurt ära ei saa teha, aga aluse peame katsuma
asjale panna ja ühte järeltulevat sugu katsuma kasvatada, kes meie tööd
edasi saab tegema.

K. Mäe kirjadest P. Rootslasele 1908. a.

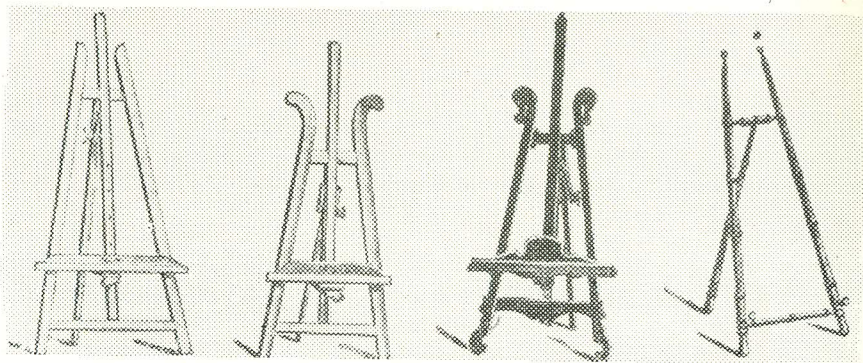
Mäe saatuses kordus meie põlve üldine traagika: enese füüsiline ja
vaimne ärakurnamine, ülepingutamine, äravintsutamine just nooruse
kõige lootusrikkamail aastail, nii et hiljem enam jõudu pole seda täiel mää-
ral teostada, milleks alguses oleks eeldusi olnud.

On loendamatud need õhtud ja ööd, mis veedetud ühes Mäega kuskil
Montparnasse'il...

... Oli veel midagi, mis mürgitas meie meeleolu. See oli äärmiselt
vaenulik suhtumine kodumaal kõige selle vastu, mis meie ringkond kuns-
tis ja kultuuris pidas väärtuslikuks ning edasiviivaks. Iga ajaleht, iga kiri,
mis kodumaalt saabus, kõneles ainult kõige sõgedamast vaenust; tuul kodu-
maalt oli külm ja halvav. See suurendas veelgi mahajäetuse ja üksinduse
kibedust.

Kuid see tõstatas ka trotsi ja võitlusih! Lõplikult ei tule asju võtta
siiski nii sentimentaalselt-traagiliselt. Kõige meeleheite vastu sõdis meie
nooruslik elutunne ja usk suuna õigsusesse.

F. Tuglas — «Mälestusi Konrad Mäest»

... Rudolf Tassa oli /.../ põhjalikult supi keetmises spetsialiseerunud, neid pidi tema seletuse järgi mitmet liiki olema, iga liik oma erilise nimetusega, kuid meile näis, et nad kõik üksteisele sarnanesid, vast ainult selle vahega, et vahel seal paarinädalased kondid, vahel ainult nädalased sees liuglesid. Nii peent nüanssi ei püüdnud aga meie ahned maitsmise närvid kinni...

1909. a. varakevadel külastas /.../ La Ruche'i «pansioni» Rudolf Tobias, kes siis lühemat aega Pariisis viibis /.../ Kui nüüd tuju juba päris «parajaks» oli muutunud ning südaöö saabunud, paluti Tobiasi «Clair de Lune'i» mängida. Viimane nõustus küll, kuid soovis, et klaver saaks õue viidud, kus tol ööl ka tööpoolest suurepärase kuuvalgus oli. Ja nii mängis siis Tobias selle surematu sonaadi tookord La Ruche'i hoovis...

1911. a. lõpul oli välismaal elavate eesti kunstiõpilaste raske majanduslik seisukord kodumaa ajakirjanduses elavalt kõne all. «Päevalehes» ilmus Aleksander Uuritsa avalik kiri nende võimatute tingimuste üle, milles toleaeagne Eesti kunstiõpilane elama pidi. Kiri oli õige teravas toonis kirjutatud ja süüdistas seltskonda hoolimatuses oma noorte kultuuriloojate vastu.

F. Kull — «Mässumehi ja boheemlasi»
(Mälestusi 1905. a. revolutsionääridest, vanglatest ja Pariisi Eesti kunstiboheemkonnast) (1933)

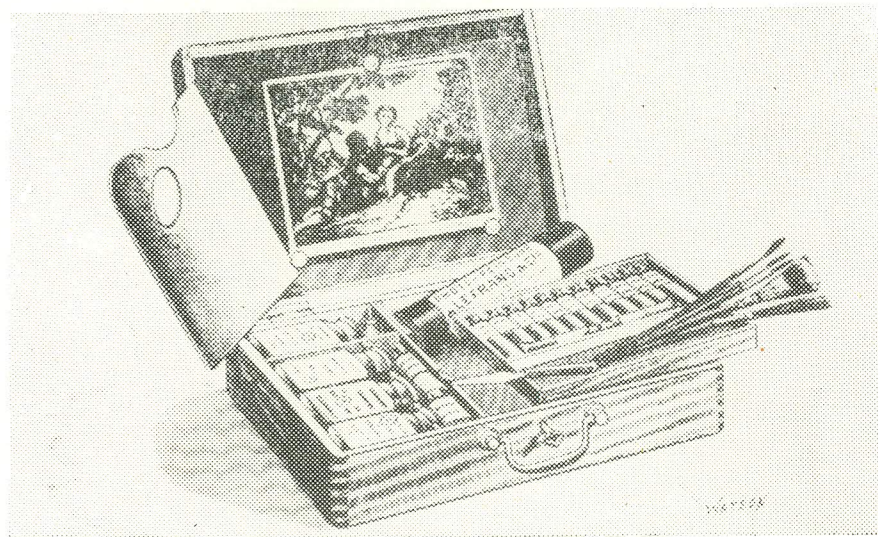
... Nii tulid vahel üsna kurvad päevad. Isegi kahekordne teejoomine, hommikul ja õhtul, tuli viia ühe korra peale. Sellest kõigest aga ei tehtud kuigi traagilist numbrit, vaid juba üsna vara hommikul kadusid kunstikummardajad kas muuseumidesse, näitustele või vene «akadeemiasse» harjutama — sest seal olid ruumid soojad ja päev möödus kiiresti. Kellelgi ei tulnud töötuhinas kõhutühjus meeldegi — veel vähem sai keegi aega mõelda, mis säärane nälgimine organismile tähendas. Ometi varises selle tagajärjel mehi kokku, nagu Erik Oberman ja «kõrgesse seisusesse» abellu tõusnud Rudolf Tassa...

Tõesti, enam mõtlevad meie nälgivad kunstnikud kodumaa päale, kui kodumaa nende päale mõtleb.

F. Tuglas «Üks Põhjamaapärl», «Looming» 1910/11

Ei või unustada, et Noor-Eesti eestvõttel ja korraldusel levis Eestis esmakordselt iseseisva kunstinäituse mõiste ja sai alguse kunstipropaganda.

R. Paris — monograafia «Konrad Mägi»
(1932)

Pariis oli mulle sel korral täielik ilmutus /.../ Kõik oli uudne, enneolematu, vaimustav. Pariisi iga kivi õhkub kunstist ja ajaloost.

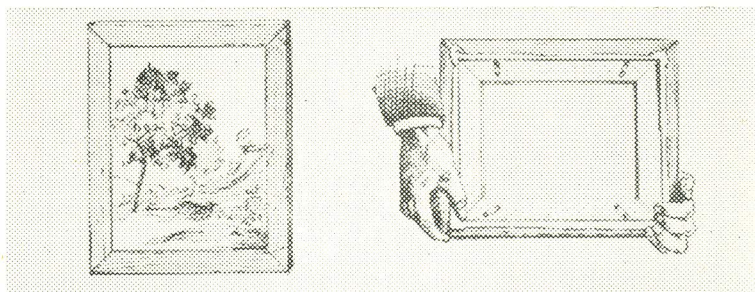
N. Triik

Pariis õpetas mulle palju, ta muutis minu maailma piirjooned avaraks. Sageli omistatakse sellele linnale rõõmsatujulisust; minu arvates oskab Pariis nukralt naeratada — just sellised on tema majad, niisugused on tema poeedid, niisugused on ka tema tütarlaste silmad; see oskus olla rõõmus kurbuse ajal ja kurb rõõmu ajal tiivustab teda mõnikord, teinekord aga kärbib ta tiibu.

I. Ehrenburg «Pariis» (1908—1914)

Lavastusala juhataja — ÜLO MATESEN
Dekoratsiooniala juhataja — ELSA MÄNDSALU
Kostüümiala juhataja — LEIDA TALLO
Valgustusala juhataja — EVALD RADIK
Grimm ja parukad — ILLI-ANN KALE
Rekvisiitor — KARIN LINDMAA
Butafoor — KRISTA AREN
Pealavameister — HEINO LILLIPUU

Hind 20 kop.